కథానిక:

ఇది ఇవాళానిన్నటి కథ కాదు. మన కథాకాలంనాటికి లోకానికి విజ్ఞానభిక్షపెట్టిన ఆర్యులే అజ్ఞానస్థితిలో వున్నారని చెప్పాల్సి వస్తుంది. అప్పటికి పంచాంగాలు గుణించటం ఆర్యులు నేర్చుకోలేదు. సూర్యచంద్రులూ తదితరగ్రహాలూ నక్షత్రాలూ ఆకాశంలో ఇష్టం వచ్చినట్లు తిరుగుతుండేవి. వాటి తిరుగుడుకీ తమ జీవితానికీ ముడిపెట్టటం అప్పటికి ఆర్యులకి తెలియదు.

ఆర్యులు భారతదేశాన్ని ఆక్రమించుకొని అక్కడనివసిస్తున్న అనార్యులని వింధ్యపర్వతాల అవతలకి తరిమివెయ్యటంతో తృప్తిపడి వూరుకోలేదు. వాళ్లకి రాక్షసులు, భూతాలు, దొంగలు అనేబిరుదుల్ని కూడా అంటకట్టారు.

ఆర్యులు ఉత్తరదేశాన్ని ఆక్రమించుకున్న కొంతకాలానికి అగస్త్యమహాముని కొంతమంది

శ్రీ 'అమరేంద్ర'

శిష్యులతో దక్షిణాదికి తరలివచ్చాడు. ఆతరవాత కొందరు ఆర్యయోధులు వింధ్యపర్వతాలు దాటి దక్షిణాదికి దండెత్తిరావటం మొదలుపెట్టారు. ప్రద్యుమ్నుడూ మఘవుడూ అనే ఆర్యయోధులుకూడా అల్లాగే దక్షిణానికి వచ్చి అక్కడివాళ్లని కొండల్లోకి తరిమేసి సారవంతమైన కొంతప్రదేశాన్ని ఆక్రమించుకుని తమ రాజ్యం స్థాపించారు.

ప్రద్యుమ్నుడూ మఘవుడూ ప్రాణమిత్రులు. ఇద్దరూ కష్టపడి తమ భుజబలంవల్లా పరాక్రమంవల్లా రాజ్యం సంపాదించారు. కాని సంపాదించిన రాజ్యానికి రాజు ఎవరనే చిక్కు ప్రశ్న వచ్చి ప్రాణమిత్రులిద్దరినీ చికాకుపరిచింది.

"మఘవా? నువ్వే రాజువి. నేను నీకు సేనానిగా వుంటాను" అన్నాడు ప్రద్యుమ్నుడు.

"కాదు కాదు ప్రద్యుమ్నా! నువ్వే రాజువి కా. నేను నీకు సేనానిగా వుంటాను" అన్నాడు మఘవుడు.

ఎంతకీ చిక్కు విడిపోలేదు. మఘవుడికి ప్రద్యుమ్నుడు రాజయితే బాగుండునని వుంది. వాళ్ల స్నేహం అంత గాఢమైనది. ఎవరిలోనూ స్వార్థం లేదు. పోనీ రాజ్యాన్ని పంచుకుని చెరొకసగం తీసుకుందామా అంటే చాలా చిన్న రాజ్యం. రెండుముక్కలు చేస్తే బలహీనమైపోతుంది. శత్రువులకి మరీ వీలుచిక్కుతుంది. అందువల్ల ఈ సమస్యని ఎల్లా పరిష్కరించాలో తెలియక మిత్రులిద్దరూ తికమకపడుతున్నారు.

ఇల్లా వుండగా ఒకనాటి రాత్రి వాళ్లిద్దరూ చికాకుగా వున్న మనస్సుల్తో తమ కోటచివరి అంతస్తుడాబామీద తిరుగుతున్నారు. ఆకాశంలో పూర్ణిమచంద్రుడు కిలకిల నవ్వుతున్నాడు. మఘవుడికి ఆలోచించే అలవాటు లేదు. కొంచెంసేపు ఆలోచించవలసివచ్చినా చేత్తో తన పొడుగాటి నల్లగడ్డాన్ని దువ్వుకోటం అతని కో అలవాటు. అతని శరీరం ఉక్కులాగా నిగనిగలాడుతూ వుంటుంది. నల్లరాయితో చెక్కిన విగ్రహంలాగా వుంటాడు.

ప్రద్యుమ్నుడు కొంచెం నాజూకుమనిషి. బలమైన శరీరం, బంగారంరంగు ఉంగరాల గిరజాలూ, కొంచెం నీలంగా వుండే కళ్లూ. అతను గడ్డం పెంచుకోలేదు. పెంచుకుంటే, కంఠాన్ని గిలిగింతలుపెడుతూ గుచ్చుకుంటుదని అపపాతడపా తన కత్తిమొనతో నున్నగా క్షౌరం చేసుకునేవాడు మెలితిరిగిన మీసాలుమటుకు పెంచాడు. వాటిని వేళ్లతో సవరించుకుంటూ కోపంగా చికాకుగా చంద్రుడికేసి చూశాడు. కాని చంద్రుడు కిలకిల నవ్వుతున్నాడు. పంచాంగాలు లేకపోటంచేత తనకి రాబోయే విపత్తు సంగతి తెలియక చంద్రుడు అమాయకంగా నవ్వుతున్నాడు. "నాకో వూహ తట్టింది ప్రద్యుమ్నా! ఎవరి చేతులో ఎక్కువ బలం వుంటే వాళ్లు రాజు కావాలి. పరీక్షచేసుకుందాంరా. నువ్వు నాచేతిని వొంచగలిగితే నువ్వు రాజువౌతావు. నేను నీ చేతిని వొంచగలిగితే నేను రాజు నౌతాను. రా, చెయ్యి జాపు" అని మఘవుడు కేక పెట్టాడు. కోర మీసాలలో చిరునవ్వుని దాచుకుంటూ "అమ్మ దొంగా! నన్ను మోసంచేద్దామనా? యుద్ధంలో నా చెయ్యి నొప్పి పెట్టింది. వీల్లేదు" అన్నాడు. తన ఉపాయం కొరగాకుండాపోయినందుకు విచారిస్తూ మఘవుడు మళ్లీ ఆలోచనల్లో బడ్డాడు. గడ్డం నిమురుకుంటూ "అయితే ఇద్దరమూ రాజులం అయితే సరిపోతుందిగా" అన్నాడు. ఇది విని ప్రద్యుమ్నుడు "బాగానే వుంది. ఇద్దరం రాజులమైతే ఎవరిమాట ఎవరు వినాలి? ఎవరి మాటని ప్రజలు వినాలి?" అన్నాడు. "అవునవును చిక్కుల్లో పడతాం. ఏందుకొచ్చిన గొడవ?"

"పోనీ ఒకరితరవాత ఒకరం రాజయితే బాగుండదా?"

అదెల్లా కుదురుతుందీ?"

"కొంతకాలం నువ్వు రాజువి నేను సేనానిని. తరవాత నేను రాజునౌతాను నువ్వు సేనానివౌతావు. బాగుండదూ?"

మఘవుడు ఆలోచించినమీదట "నీ ఆలోచన చాలా బాగుంది. కనక ఒకరోజు నువ్వు రాజువీ, మర్నాడు నేను రాజునీ అయితే బాగుంటుంది" అన్నాడు.

"అబ్బే అంత తొందరగా రాజులు మారితే రాజ్యం అల్లకల్లోలంగా వుంటుంది" అని అడ్డు చెప్పాడు ప్రద్యుమ్నుడు.

"అన్నిటికీ అన్నీ చెబితే ఈ సమస్య తెగేది ఎల్లాగు?" అని చికాకుగా అన్నాడు మఘవుడు.

"పోని నువ్వే ఆలోచించు. ఇవాళ నేను రాజునైనాను. నిన్ను పిలిచి "సేనానీ! నాకు దక్షిణదేశంలో లంబోదరుడి తోటలో మంచి మామిడిపళ్లున్నయ్యని తెలిసింది. వెళ్లి కోసుకురా" అని ఆజ్ఞాపించాననుకో. నువ్వు వెళ్లి కష్టపడి కోసుకొస్తావు. వచ్చేసరికి నువ్వు రాజువైపోయి నేను సేనానినైతే పళ్లు ఎవరు తినాలి?" అని యుక్తిగా అడిగాడు ప్రద్యుమ్నుడు.

"ఔను. ఇదంతా పెద్ద గొడవ అవుతుందిలే. ఎందుకొచ్చింది అనవసరమైన చికాకు?" అన్నాడు. మఘవుడు.

ఇక్కడ ఒకసంగతి గుర్తుంచుకోవాలి. అప్పటికి ఆర్యులు అనాగరికులుగానే వున్నారు. ఒకరిద్దరు ఋషులు ఆకస్మికంగా దివ్యదృష్టిని పొంది ఉత్తమభావాలని వెల్లడించేవారు. వారికి ఋతువులనీ వాటి మార్పునీ గురించి కొంచెం తెలుసునుకాని కాలాన్ని వారాలూ, మాసాలూ, పక్షాలూ అని సూక్ష్మంగా విభజించటం తెలియదు. అందువల్ల మఘవుడూ ప్రద్యుమ్నుడూ మరీ చిక్కులో పడ్డారు.

పూర్ణిమచంద్రుడికేసి చూస్తున్న ప్రద్యుమ్నుడు "చూడు, మాఘ్యా ఏమిటిది? ఏమిటిది?" అని ఖంగారుగా కేకపెట్టాడు. ఇది విని మఘవుడు ఆకాశంకేసి చూశాడు. ఎక్కడా మబ్బుతునక అయినా లేదు. కాని చంద్రబింబాన్ని ఏదో నల్లటి నీడ కప్పివేస్తోంది. ఆ చీకటినీడ రాకాసిలాగా కబళించివేస్తోంది. మిత్రులిద్దరూ ఆవేశంతో, ఆందోళనతో గజగజ వణికిపోయారు. మఘవుడు గబగబా వచ్చి ప్రద్యుమ్నుడి చెయ్యి గట్టిగా పుచ్చుకుని వొణుకుతున్న కంఠంతో "చంద్రగ్రహణం!" అన్నాడు.

"అవును. మరేం భయం లేదు. కాస్సేపటికి మామూలుగానే చంద్రుడు కనిపిస్తాడు. నా చిన్నప్పుడు అంగీరసమహర్షి ఆకాశంలో రాహువు అనే అదృశ్యరాక్షసుడున్నాడనీ, వాడు మధ్యమధ్య చంద్రుణ్ని సూర్యుణ్ని కబళిస్తాడనీ, మింగుడుపడక వదిలేస్తాడనీ చెప్పాడు. నీకేం భయం లేదు." అన్నాడు ప్రద్యుమ్నుడు.

"భయమేమీ లేదులే. నేనూ ఇదివరకు నాలుగైదుసార్లు చూశాను" స్నేహితులిద్దరూ ఒకరి చేతు లొకరు గట్టిగా పుచ్చుకుని ఆకాశంకేసి చూస్తూ నిలబడ్డారు. కోటచుట్టూ వుంటున్న జనం గుంపులుకూడి రకరకాల శబ్దాలు చేస్తున్నారు. ఈ ప్రచండధ్వని విని చంద్రుణ్ని మింగుతున్న పిశాచం చెదిరి పారిపోతుందని వాళ్ల నమ్మకం!

చాలాసేపటికి నెలవంకజాబిల్లి రేక తొంగిచూసింది. క్షణక్షణానికి బింబం పెద్దదై కాస్సేపట్లో నిండుబింబం బైటికి వచ్చింది. తన కేమీ బాధ కలగనట్లుగా ఎప్పటిలాగే చందమామ వెన్నెలచిరునవ్వులు వెదజల్లుతున్నాడు. అంతా ఆనందంతో గంతులేశారు. మఘవుడు పెద్ద నిట్టూర్పు విడిచి "అమ్మయ్యా" అన్నాడు.

"మన చిక్కుకూడా విడిపోయింది" అన్నాడు ప్రద్యుమ్నుడు.

"ఎల్లా గెల్లాగు?" అని ఆత్రంగా అడిగాడు మఘవుడు.

"ఎల్లాగా? ఇవాళ మొదలుకుని మళ్లీ చంద్రగ్రహణం వచ్చేదాకా నువ్వు రాజువి, నేను సేనాపతిని. తరవాత నేను రాజుని, నువ్వు సేనానివి. ఏం బాగా లేదూ?" అన్నాడు ప్రద్యుమ్నుడు. మఘవుడు బాగా ఆలోచించి "బాగానే వుంది. కాని ముందు నేను రాజుని కావటం ఎందుకూ?" అన్నాడు.

"ఎందుకా? ముందు ఆలోచన నాకు తట్టిందికనక నువ్వే మొదట రాజువి. ఇక నే వెళ్తాను. పొద్దున్నే సేనలని కూర్చుకుని దాడి వెళ్తాను. నువ్వు ప్రజలని ధర్మంతప్పకుండా పాలించు. మఘవమహారాజుకీ జై" అన్నాడు ప్రద్యుమ్నుడు. డాబామీదినుంచి దిగి కిందికి వెళ్లబోయాడు.

మఘవుడు దిగులుతో గడ్డం దువ్వుకున్నాడు. ఆకస్మికంగా అతని బుర్రలోకి ఒక ఊహ వచ్చింది గంభీరస్వరంతో "ప్రద్యుమ్న సేనానీ!" అని కేక వేశాడు. వెళ్లబోతున్న ప్రద్యుమ్నుడు ఆగిపోయి చేతులుకట్టుకుని నిలబడి "ఏమిటి శెలవు మహారాజా?" అన్నాడు.

"రేపుపొద్దున్నే నేను సైన్యాన్ని తీసుకుని జైత్రయాత్రకి వెళ్తున్నాను. నేను తిరిగి వచ్చేదాకా నువ్వు ప్రజలని తండ్రిలాగా పరిపాలించాలని నా ఆజ్ఞ. చాలా పొద్దు పోయింది. వెళ్తున్నాను" అని బిగ్గరగా నవ్వుతూ వెళ్లిపోయాడు. మఘవుడు వేసిన ఎత్తు గ్రహించి ప్రద్యుమ్నుడు చేసేది లేక మీసాలు మెలిదిప్పుకున్నాడు.

మర్నాడే మఘవుడు సైన్యంతో దాడివెడలాడు. తన రాజ్యానికి దక్షిణభాగాన కోదండులనే అనార్యజాతివాళ్లున్నారు. వాళ్లని లొంగదీసుకోవాలని మఘవుడు బయలుదేరాడు.

కొంతకాలానికి మఘవుడు తిరిగి తన రాజ్యానికి వచ్చాడు. ప్రస్తుతకాలమానాన్ని బట్టి కొలిస్తే అతను మూడునెలలతరవాత తిరిగివచ్చాడని చెప్పాలి. జుట్టు జడలుకట్టి పొదలాగా ఎదిగింది. కట్టుకున్న తోళ్లు చినిగి పేలికలై వేళ్లాడుతున్నయ్. కాని ముఖంలోమాత్రం సంతృప్తితో కూడుకున్న చిరునవ్వు చిందులాడుతోంది. రాజ్యానికి తిరిగి రాగానే ప్రద్యుమ్నుడి వీపుమీద ఫెళ్లున ఒక్క చరుపు చరిచి "ఏం, బాగున్నావా?" అన్నాడు. మిత్రులిద్దరూ గాఢాలింగనం చేసుకున్నారు. "ఏమిటి, ఇంత చిక్కిపోయావేం? తినటానికి ఏమీ దొరకలేదాయేమిటి?" అని చనువుగా అనేసి, నాలుక కరుచుకుని తప్పు దిద్దుకుని "జై మఘవమహారాజా! తమరు క్షేమంగా వున్నారా?" అని సేనాపతి ప్రద్యుమ్నుడు అడిగాడు. మఘవుడు గర్వంగా "కోదండులందరినీ చితకకొట్టేసి వచ్చాను. అంతే కాదు. నేనొక వింతవస్తువు తీసుకువచ్చాను. రా, చూద్దువుగాని" అన్నాడు.

కోదండులదగ్గరనుంచి కొల్లగొట్టుకొనివచ్చిన వింతవింతవస్తువులన్నిటినీ సైనికులు కాపాడుతున్నారు మఘవుడు శిబిరంగారా జసౌధం వేపుకి నడిచాడు. వెంటవస్తున్న ప్రద్యుమ్నుణ్ని చూసి "ఏమిటి రాజ్యంలో విశేషాలు? ప్రజలంతా బాగున్నారా?" అని అడిగాడు. ఈమధ్య వాళ్ల ఆనందం అతిశయించింది." అన్నాడు ప్రద్యుమ్నుడు.

"ఏం, ఏమిటి విశేషం?"

"ఏం లేదు. ఈమధ్యన ఆర్యవీరులందరిలోనూ ప్రేమ అనే కొత్త అనుభవం తలయెత్తింది. అనార్యబాలికలని ఎత్తుకొచ్చి మన వీరులు పెళ్లిచేసుకుంటున్నారు"

మఘవుడు పకపకా నవ్వుతూ "ఓ హో! అల్లాగా, ఇదొక అంటువ్యాధిలాగా వుందే!" అన్నాడు. ప్రద్యుమ్నుడికి అర్థంకాక మఘవుడి ముఖంలోకి ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు.

మఘవుడు "ఇంకో దారి లేదు. ఈ దూర దేశంలో స్థిరనివాసం ఏర్పరుచుకున్నాక మన ఆర్యరక్తం పరిశుద్ధంగా వుండాలంటే ఎల్లా

(18 వ పేజీ చూడుడు)

చంద్రగ్రహణం

(11-వ పేజీ తరువాయి)

కుదురుతుందీ? ఇక్కడికి మన ఆర్యయువతులని దిగుమతిచేసుకోటం ఎల్లా వీలవుతుంది? మరి మన వంశాలు వృద్ధిఅవటం ఎల్లాగు? వృద్ధికాక పోతే కష్టపడి జయించిన ఈ రాజ్యం అంతా ఎవరిపాలు అవుతుందీ?" అన్నాడు. ప్రద్యుమ్నుడు ఔనని తలవూపాడు.

మఘవమహారాజూ ప్రద్యుమ్న సేనానీ దర్బారుహాలులోకి వెళ్లారు. సభాభవనంఅంతా ఖాళీగా వుంది. నలుగురు సైనికులు ఒక పెద్ద పేముబుట్టని మోసుకొచ్చి వాళ్ల ముందు పెట్టారు. బుట్టకి మూత గట్టిగా బిగించివుంది. దాంట్లో ఏదో భయంకరమైన బరువైన జంతు వుందని ప్రద్యుమ్న సేనాని వూహించాడు. ఆశ్చర్యంతో "రాజా! ఏముంది లోపల? కొండ చిలువా?" అని అడిగాడు. మారుగా మఘవుడు సైనికులని వెళ్లిపొమ్మని చేత్తో సైగచేశాడు. వాళ్లు వెళ్లిపోగానే చిరునవ్వుతో బుట్టమీది మూతని నెమ్మదిగా తీశాడు.

మూత తియ్యగానే విప్పిన పడగతో చరాలున లేచే తాచుపాములాగా ఒక స్త్రీ చివాలున లేచి నిలబడింది. నీలిమబ్బులలాటి ఆమె కళ్లలో తళుక్కున మెరుపులు మెరసినయ్. ప్రద్యుమ్నుడు ప్రతిమలాగా నిలబడిపోయాడు. విస్మయంతో నోరు తెరుచుకుని "ఏమిటీ? యువతా?" అన్నాడు.

మఘవుడు బిగ్గరగా నవ్వుతూ "అవునవును. యువతే! బాగుందా? పసందుగా వుందా?" అని అడిగాడు.

ప్రద్యుమ్న సేనాని యువతిని పరీక్షగా చూశాడు. మిసమిసలాడే రంగు, కాటుకపెట్టిన కళ్లూ, ఉంగరాల జుట్టూ, ఆభరణాల అనవసరమైన ఆర్భాటం లేదు. మెళ్లో పూసల దండ. చేతులకి శంఖపుగాజులు. చెవులకి పెట్టుకున్న సంపెంగపూలు వాడిపోయినయ్. వింతరంగుల వలువ మోకాళ్లదాకా వేళ్లాడుతోంది. ఆమె సుకుమారయౌవనదేహంలో ఏదో జ్వాల వెలుగుతున్నట్లుగా వుంది. "ఏమంటావ్? బాగా వుందా?" అని మఘవుడు మళ్లీ అడిగాడు.

అదిరిపడి తన్మయతలోంచి తెప్పరిల్లుకుని ప్రద్యుమ్నుడు మఘవుడికేసి తిరిగి "నువ్వు నిజంగా మూర్ఖుడివి. యుద్ధంకోసం వెళ్లినవాడివి యువతిని పట్టుకుని వెంటపెట్టుకురావటమేమిటి? ఇప్పుడీ యువతిని ఏం చేస్తావో చెప్పు?" అని మందలింపుగా అన్నాడు.

ఒక్కసారి ఆ యువతికేసి చూస్తే చాలు. అటువంటి సుందరిని దాసిగా వుపయోగించటానికి ఎవరికీ బుద్ధిపుట్టదు. అందుకే మఘవుడు "పెళ్లిచేసుకుంటాను" అన్నాడు. విస్తుపోతూ "పెళ్లాడుతావా?" అన్నాడు సేనాని.

"అవును. ఈమె ఎవరో తెలుసా? కోదండ రాజుకూతురు" అన్నాడు మఘవుడు. సేనాపతిముఖం గంభీరమైపోయింది. రాజు ఇల్లా చెప్పటం మొదలుపెట్టాడు "కోదండరాజుభవనాన్ని నేను ముట్టడించినప్పుడు అంతా పారిపోయారు. ఈ అమ్మాయి ఒక్కత్తే భవనంలో వుంది. ఎన్ని ప్రశ్నలడిగినా ఒక్కదానికీ జవాబు చెప్పలేదు. మన భాష రాదు. అందాన్ని బట్టి చూస్తే ఏ ఆర్యరాజుకైనా రాణి కాదగిన యువతి. అందుకే బుట్టలో పెట్టి ఇక్కడికి తీసుకొచ్చాను. ముందు మన భాష నేర్పాలి. తరవాత ఈమెని నా రాణిని చేసుకుంటాను."

ప్రద్యుమ్న సేనాని ఇంకోసారి ఆ యువతికేసి చూశాడు. ఆమెకి వీళ్ల మాటలే అర్థంకావటం లేదు. ఆమెకళ్లుమాత్రం మెరుపుల్లాగా ఒకరిమీదనుంచి ఒకరిమీదకి పరిగెడుతున్నయ్. ఆమె ముఖంలో భయం కాని, సంకోచం కాని, ఆందోళన కాని లేశంకూడా కనిపించటంలేదు. ఆమెకళ్లలో ఈ అనాగరికుల చేష్టలమీద నిరసనా, వీళ్లు ఏంచేస్తారా అనే కుతూహలం తొంగి చూస్తున్నయ్.

సేనాని "నువ్వు చాలా తప్పుపని చేశావు మఘవా! ఒక రాజకుమారిని దొంగతనంగా ఎత్తుకురావటం ఆర్యులు చెయ్యదగిన పని కాదు" అన్నాడు.

"పెళ్లాడాలనే వుద్దేశంతో పిల్లని ఎత్తుకు రావటంలో తప్పు లేదు" అని మఘవుడు సమర్థించుకున్నాడు.

"ఏమైనా నువ్వు చేసింది తప్పే. ఈక్షణంలోనే ఈమెని నువ్వు విడిచిపెట్టటం మంచిది" అని ప్రద్యుమ్నుడు అన్నాడు. కోపంగా మఘవుడు "వీల్లేదు" అని అరిచాడు. కోపం చల్లారినాక "ప్రద్యుమ్న సేనానీ! ఇది నా ఆజ్ఞ. ఈ సుందరికి వసతి ఏర్పాటుచెయ్యి. సౌకర్యంగానూ, పారిపోయే వీలు లేకుండానూ ఏర్పాటు చెయ్యి. పారిపోకుండా చూసే భారం నీది" అన్నాడు.

చేతులుజోడించి ప్రద్యుమ్నుడు "చిత్తం. ప్రభువుగారి ఆజ్ఞ శిరసావహిస్తాను" అన్నాడు.

కాబోయే రాణిగారికి మేడమీద ఒక గదిలో నివాసం ఏర్పాటుచేశారు. ఆ గదిలోకి కోదండ రాజకుమారి నిబ్బరంగా అడుగులు వేస్తూ మౌనంగా నడిచివెళ్లింది. అది ఆమెకి ఖైదు అయినప్పటికీ గదిముందు చిన్న వసారా వుండటంవల్ల హాయిగా వీలుగా వుంది. పారిపోయే దారి తప్ప అన్ని హంగులూ అన్ని వసతులూ వున్నయ్.

పట్టలేని సంబరంతో మఘవుడు ప్రద్యుమ్నుడి వీపుమీద చరిచి "ఏం, తగిన రాణి దొరికింది కదూ?" అని అడిగాడు. సేనాని అవునని తల వూపాడు.

మర్నాడుపొద్దున్నే దుర్వార్త వచ్చింది కోదండుల రాజ్యంనుంచి ఒకడు గుండెలు పగిలేట్లు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఒక వార్త తీసుకొచ్చాడు. తమ రాజకుమారిని ఎత్తుకుపోయిన సంగతి తెలియంగానే కోదండులు ప్రచండమైన దండుతో వచ్చి ఆర్యులమీద పడి అందర్నీ చంపేశారుట. వార్త తెచ్చిన మనిషి మటుకు ఎల్లాగో చావు తప్పించుకుని వచ్చాడుట.

వినగానే ప్రద్యుమ్న సేనాని "అనుమతివ్వండి రాజా! వెళ్లి కోదండులని పిండిపిండి చేసి వస్తాను" అన్నాడు.

"కాదు. నేనే వెళ్లి వాళ్ల తలపొగరు అణిచి వస్తాను" అంటూ మఘవమహారాజు సేనలు కూర్చుకుని దాడివెళ్లాడు. కొంతదూరం వెళ్లాక వెనక్కి తిరిగి వచ్చి "ప్రద్యుమ్న సేనానీ! నేను కోదండులకి మంచి పాఠం నేర్పివస్తాను. ఈ లోపున నువ్వు యువతికి ఆర్యభాష బాగా నేర్పాలి." అన్నాడు. ప్రద్యుమ్న సేనాని సరే అన్నాడు.

కొద్దిరోజుల్లోనే ప్రద్యుమ్న సేనానికి అనార్య యువతి కున్న అద్భుతమైన తెలివితేటలు తెలిసి వచ్చినయ్. వారం తిరక్కముందే నట్టునట్టుగా ఆర్యభాష మాట్లాడటం నేర్చుకుంది. ఆమె పేరు ఇల. ఎంత చక్కటి పేరు! ప్రద్యుమ్న సేనాని ఆ పేరుని ఎన్నోసార్లు మనస్సులో జపం చేసి "ఇల! ఎంత బాగుంది పేరు" అనుకున్నాడు.

మాట్లాడటం నేర్చుకోగానే ఇల ఆర్యభాషలో అడిగిన మొదటి ప్రశ్న "నన్ను పట్టుకుని ఇక్కడికి తీసుకొచ్చిన ఆ మనిషి ఎవరూ?"

"నా మిత్రుడు" అని సేనాని బదులు చెప్పాడు.

మిత్రుడు అనే మాటకి అర్థం వెంటనే తెలియలేదు. తెలియగానే ఏవగింపుతో ముడుచుకున్న ముఖంతో "మీరు మూర్ఖులు!" అంది.

ప్రద్యుమ్నుడికి ఆశ్చర్యంవేసింది. "ఏమిటీ? మేం ఆర్యులం! మేమే మూర్ఖులమా? అని విస్తుపోయాడు.

క్రమంగా ఇలకి ఆర్యభాష అంతా వచ్చేసింది. మంచినీళ్లప్రాయంగా మాట్లాడగలిగింది. ఒకనాడు "నన్నిక్కడ ఎందుకు వుంచుతున్నారు?" అని ఇల అడిగింది.

"నీకు మాభాష నేర్పటానికి" అని సేనాని బదులుచెప్పాడు.

"పాడుభాష! ఎందుకు నేర్చుకోటం?"

"మా భాష నేర్చుకుంటే మా రాజుగారితో మంచి సరసాలాడటానికి వీలుగా వుంటుంది. నువ్వు మఘవమహారాజుగారి భార్యవి కాబోతున్నావుగా!" అని సేనాని చిరునవ్వుతో అన్నాడు.

ఇలా చరాలున లేచి నిలబడింది. కొంచెం సేపు సేనానికేసి రెప్పవాల్చకుండా చూసింది. మళ్లీ తాపీగా కూచుని "నేను పెళ్లి చేసుకోను. ఉత్త మూర్ఖుడు!" అంది.

"గర్వం వుందనుకో. కాని మనిషి చాలా మంచివాడు" అని సేనాని సర్దుబాటు చెయ్యబోయాడు. వినిపించుకోకుండా ఇల మళ్లీ "మూర్ఖుడు" అంది హేళనగా.

ఇల్లా రోజులు దొర్లుతున్నయ్. మఘవుడి జాడా జవాబూ లేదు. ఏమైపోయాడో అని ప్రద్యుమ్నుడికి ఆందోళనగా వుంది. మూడునెల్లు గడిచినా మఘవుడి అతీ గతీ లేదు.

ఒకరోజు పొద్దున్నే ప్రద్యుమ్నుడు ఇల గదిలోకి వెళ్లాడు. కిటికీదగ్గర నిలుచుని ఇల జడ విప్పుకుంటోంది. ప్రద్యుమ్నుడు రావటం విని ఒకసారి అతనికేసి చూసి మళ్లీ కిటికీలోంచి దూరంగా చూపులు పరిగెత్తిస్తూ చేతులతో తాచుపాములాటి జడ విప్పటం మొదలుపెట్టింది. తను వచ్చినట్లు తెలియాలని సేనాని గొంతు సవరించుకున్నాడు. లాభంలేక చివరికి తనూ వెళ్లి కిటికీదగ్గర ఇలపక్కనే నిలబడ్డాడు. కిటికీలోంచి ఒకసారి ఆకాశంలోకీ ఒకసారి కిందికీ చూసి "చలికాలం వెళ్లిపోయింది. ఇప్పుడు చాలా హాయిగా వుంది" అన్నాడు. ఇల అవునన్నది. ఉత్సాహంగా "దక్షిణంనుంచి వచ్చే గాలిని మీరు మలయపవనం అంటారుకదూ? అటువంటి గాలి మా ఆర్యదేశంలో లేదు" అన్నాడు ప్రద్యుమ్న సేనాని.

అనగానే తన బరువైన కనురెప్ప లొకసారి పైకెత్తి ఇల "ఈమధ్యన నువ్విక్కడికి రావటం మానేశావేం?" అని అడిగింది. కొంచెం తికమకపడి చివరికి "తీరుబాటు లేదు. అదీకాక నీకు మా భాషంతా వచ్చేసింది. ఇంక నేనేం నేర్పను?" అన్నాడు సేనాని.

కొంచెంసేపు ఇద్దరూ మౌనంగా నిలబడ్డారు. ఇల తలవంచుకుని వేళ్లతో తన నొక్కులజుట్టు చిక్కుతీసుకుంటోంది. సంభాషణ సాగించటం కోసం సేనాని "రాజుగారు వస్తే బాగుండును. ఎన్నాళ్లయిందో వెళ్లి! కబురే లేదు. ఆదుర్దాగా వుంది" అన్నాడు.

కొంచెమైనా సానుభూతి లేకుండా క్రూరంగా నవ్వుతూ "ఇంక మీరాజు తిరిగి రాడు. ఈపాటికే మావాళ్లు చంపేసివుంటారు" అంది ఇల.

"మఘవుడు మహావీరుడు. అతిణ్ని ఓడించగలవారు దక్షిణదేశంలో ఒక్కరూ లేరు" అన్నాడు సేనాని కోపంగా.

ఇల "మహావీరుడా? పరమమూర్ఖుడు!" అంది. సేనాని కోపంగా "ఆ మూర్ఖుణ్నే నువ్వు పెళ్లాడాలి" అన్నాడు. కనుబొమలు ముడివేస్తూ "నిజంగానా? నీ కిష్టం లేకపోయినా తప్పదా? అంది ఇల.

"నువ్వు బందీవి. నీ ఇష్టాయిష్టాలతో మాకేం పని?" అన్నాడు సేనాని.

"అల్లాగా! ఇష్టం లేకుండా నన్ను పెళ్లాడగల ఆర్యుడు ఇంతవరకూ పుట్టలేదు. ఇదిగో ఈ దండ చూశావా?" అంది ఆవేశంతో ఇల. అంటూ దండని చేత్తో పుచ్చుకుని "ఇదుగో ఒక్క గింజ నమిలితే చాలు ఇక నాకేం భయం లేదు. నా శవాన్ని పెళ్లిచేసుకోవలసిందే!" అంది. భయంతో వణుకుతూ సేనాని "ఏమిటీ, విషమా? ఇల్లాగే, ఆ పాడుదండ ఇల్లా తే" అన్నాడు.

కొంచెం దూరంగా జరిగి "ఇంతకాలం బందీగా వున్నానని నేను మీ దాసి ననుకున్నారా? నేను మీకు ఆటవస్తువు ననుకున్నారా? క్షణంలో మీ ఖైదునించి విముక్తి పొందగలను తెలుసునా?" అంది.

"అయితే ఎందుకు పొందలే. దింకా?" అమ్రగా అడిగాడు సేనాని.

(21 వ పేజీ చూడుడు)

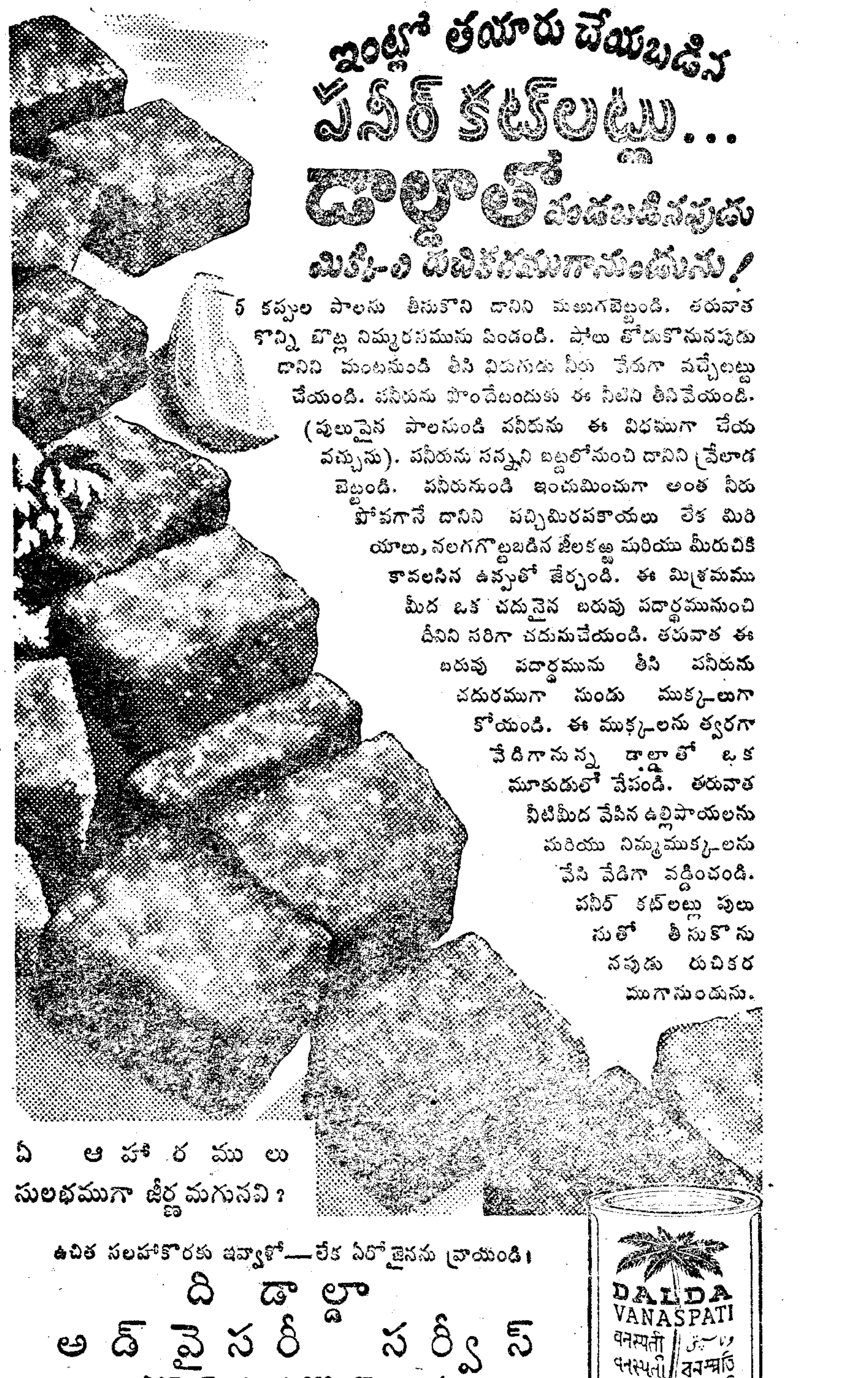

కులాసాకబుర్లు :

ఆంధ్రుల అజ్ఞాతవాసం

[శ్రీ జి. యస్. సూరి]

ఆంధ్రరాష్ట్రంకోసం ఆర్భాటపడుతున్నప్పటి ఉత్సాహం మలుపుదాకా వచ్చిన దశేసరికి మందగించింది. ఇన్నేళ్లుగా ఒంటి కాలిమీద చేసిన తపస్సు నెలాఖరులోగా ఫలించబోతున్నందుకు ప్రతి తెలుగువాడూ భంగణాలుతీయవలసిన పరిస్థితి ఇది ఓపిక ఉంటే తందనాలు ఆడవలసిన కాలం. ఒళ్లు పెరిగి వీరంగం వేయవలసిన సమయం. అదేమి గ్రహచారమోగాని దివిటీతో వెతికినా సంబరం ఎక్కడా కనబడదు. 'రాడర్' తో ఆలకించినా జయధ్వనులు ఎక్కడా వినబడవు.

చిరునవ్వులతో చిందులు తొక్కవలసిన నాయకులు చిరుబుర్రులతో చీకాకుపడుతున్నారు. గొంతు వలుగురా చేదాకా కోలాహలం చెయ్యవలసిన పౌరులు మూగనోము పట్టి ముడుచుకు కూర్చున్నారు. పారవశ్యంతో పల్టీలుకొట్టవలసిన కుర్రకారు పాలుమాలి పరాకుచి తగిస్తున్నారు.

ఈ నిరుత్సాహానికి కారణాలు లేకపోలేదు. ఎక్కడో మలయా దేశందగ్గర బయలుదేరిన తుపాను అటుతిరిగీ ఇటుతిరిగీ రాబోయే రాష్ట్రం ఎట్లా ఉన్నదో మాచిపోదామన్నట్లు మన జిల్లాలమీదికి దూకింది. ఊరూరూ, పల్లెపల్లే పర్యటనంచేసింది. పూరిపాకలు మొదలు మూడు అంతస్తుల మేడలవరకు సందర్శించింది. తోట్లిలో పాపాయి మొదలు గాటిదగ్గర దూడబుజ్జాయి వరకూ పరామర్శించింది. పైరులు, తోటలు ఏవిధంగా ఉంటాయో అని తనిఖీ చేసింది. ఈ దిగ్విజయయాత్రలో చూసినవాటినన్నిటినీ ధృతరాష్ట్రుడు భీముడి ఉక్కుప్రతిమను చూర్ణం చేసినట్లు హూనాహూనం చేసి వెళ్లిపోయింది. ఈ తుపానుదెబ్బకు ఉడ్డుకుచుకున్న జనాభా ఇంతవరకూ తెప్పరిల్లుకోలేదు.

ఇక మరొక కారణం మద్రాసు. న్యాయప్రకారం ఆంధ్రరాజులదగ్గరనుంచి మనకు సంక్రమించవలసిన చన్నపట్నం నిష్కారణంగా మనకు గాకుండాపోయింది. ఒక చిన్న బెస్తఊరిని ఇంగ్లీషువారి మద్దతుతో తెలుగువారి కష్టంతో బ్రహ్మాండమైన పట్నంగా పెంచి పెద్దచేశాం, అరబ్బీవాడి హేరంలో జొరబడిన ఒంటె మాదిరి బ్రతుకు తెరువులకోసం ప్రవేశించిన సాంబారుదేశస్థులకు యావత్తూ ఒప్పగించాం. తట్టాబుట్టా నెత్తిన కట్టుకుని ఏ పూరిలో దస్త్రం పెట్టి వ్యవహారం జరుపుకుందామని వెతుకుకుంటూ బయలుదేరాం.

ఇక మూడవకారణం మన నాయకుల తాత్సారం. రాజాజీగారి ఖుద్దున వ్రాసిన త్రిమూర్తిపథకంమీద సంకోచం లేకుండా సమ్మతితో సంతకం చేశారు రాష్ట్రపతి పట్టాభిగారు. చన్నపట్ణం విషయంలో ఈ పథకం మనకు చేసిన అన్యాయానికి మన రాష్ట్రం యావత్తూ కుమిలిపోతుంటే మాట్లాడకుండా ఊరుకున్నారు. గట్టిగా ఎవరైనా ఆందోళనచేస్తే మందలించారు. చివరకు ఒక నిర్ణయానికి రాబోతున్న సమయంలో చన్నపట్నంమీద మనల్ని హక్కులు వదలుకోమన్నారుగాని తమిళులకు ఇచ్చివేస్తున్నామని ఎక్కడ చెప్పలేదని గీతకు భాష్యం చెప్పారు. వీరు ఇచ్చిన హామీలైతేనేమి, కాంగ్రెసు హైకమాండువారి బెదరింపులవల్లనైతేనేమి, మన రాష్ట్రనాయకుల మధ్య కలతలవల్లనైతేనేమి ఆ చాణక్యపథకానికి సరేనని ఒప్పుకున్నాము. తలకాయ లేని కళేబరాన్ని స్వీకరించటానికి సిద్ధంఅయినాము. ఇక పట్టాభిగారు అన్నమాట ఎట్లా నెగ్గించుకుంటారో చూడాలి.

ఇక పంపిణీల వ్యవహారం మొదలుపెట్టారు. తెలుగువాళ్ల తరఫున ఒక చతుష్టయాన్ని నియమించారు. వీరిలో ఇద్దరు మంత్రులు, ఒకరు మాజీ ప్రధాని, ఒకరు కాంగ్రెసు కార్యదర్శి. ప్రకాశంపంతులుమినహా మిగతావారు, అందులో ముఖ్యంగా మాజీ రివెన్యూమంత్రీ ప్రస్తుత ఖజానామంత్రీ మనం మద్రాసును వదులుకునేందుకు హుషారుచేసినవాళ్లే. తమిళసోదరుల మన్ననలకు పాత్రులైనవారే ఈ సంఘంలో కామరాజనాడారు లేదుగాబట్టి ఆచార్య రంగా ఉండనక్కరలేదని ఎవరైనా అనవచ్చు. పోనీలే అని ఒప్పుకుందాం. టి. టి. కృష్ణమాచారిగారికి స్థానం ఇచ్చినప్పుడు అనంతశయనంగారికి ఎందుకు ఇవ్వకూడదు? మద్రాసురాష్ట్రానికి ప్రధానకార్యదర్శిగా పనిచేసి సర్వం ఎరిగినవాడుగదా కొంతి రామమూర్తిగారికి ఆఖరుకు ఉపసంఘాలలోనైనా స్థానం ఎందుకు ఇవ్వకూడదు? వీరికి చోటు చూపించవలసినదని హెచ్చరించటంలో ఇప్పుడు ఉన్నవారు అసమర్థులనీ మనకు అన్యాయం చేస్తారనీ చెప్పటంకాదు. వీళ్లుకూడా ఉంటే బోల్తాకొట్టి జాం దనపడెంలే అని మరంత ధైర్యంగా ఉండేవాళ్లం.

తీరా పంచుకోటానికి వచ్చేసరికి లెక్కలు చూస్తే తమాయించవలసివస్తుంది రాష్ట్రానికి నిలవ 45 కోట్ల రూపాయలుట. దీనిలో మనకు నూటికి 38 వంతులు ఇస్తారు. రాష్ట్రానికి అప్పు 31 కోట్లుట. దీనిలో మనవంతు బహుశా సగం వేస్తారేమో! చన్నపట్నంలోని మిగులు ఆదాయంలో మనకు భాగం లేదుట. ఇక సిబ్బంది విషయం చిత్తగించండి. ఇప్పటి సెక్రటేరియట్‌లో దాదాపు వెయ్యిమంది ఉద్యోగస్తులు ఉన్నారు. వీరిలో తెలుగువాళ్లు 244 మంది మాత్రమే. దామాషాప్రకారం ఉండవలసిన తెలుగు ఉద్యోగులకు లెక్కగట్టి మనకు ముదరా వచ్చేట్లు మన ప్రతినిధులు పట్టుబట్టాలి. ఇక హైకోర్టు వ్యవహారం చూడండి హైకోర్టులో ఉండే కేసులు సగానికి పైగా తెలుగుదేశంనుంచి వచ్చినవే. అయినప్పటికీ అక్కడ పనిచేసే అయిదువందలమందిలోనూ యాభైమందిమాత్రమే తెలుగువాళ్లు. వీరివిషయంలోగూడ ముదరా అడగాలి. లేకపోతే ఇన్నాళ్లూ మనకు జరిగిన అన్యాయం తొలిగిపోదు. మొత్తంమీద ఉద్యోగుల కొరత మనం త్వరలో పూర్తిచేయవలసి ఉంటుంది. అయితే ఉద్యోగాలను ఇవ్వటంలో ఆంధ్రరాష్ట్రం కమ్యూనల్ ప్రణాళికను అనుసరిస్తుందా శక్తిసామర్థ్యాలనే పరిగణిస్తుందో చూడదగిన విషయం.

ప్రస్తుతపరిస్థితులలో మనకు రాజధానినగరం పెద్దసమస్య అయింది. కొత్తనగరం నిర్మించటానికి తాఖత్ లేదు. సికిందరాబాదు ఇప్పట్లో మనకు వచ్చే అవకాశం కనబడదు. విజయవాడలాంటి నగరానికి పోదామా అంటే అక్కడ ఉన్నజనానికే ఇళ్లు చాలక యమయాతన అనుభవిస్తున్నారు. అటువంటప్పుడు ఊరిమీద ఊరు వచ్చిపడితే ఎట్లా ఉంటుందో ఊహించవలసినదే. ఆవడి మిలిటరీక్యాంపుకు తరలిపోదామా అంటే అటు కేంద్రప్రభుత్వంవారు, ఇటు తమిళప్రభుత్వంవారు ఒప్పుకోవాలి. ఈలోపుగా డేరాలను తయారుచేసుకుంటే మంచిది. లేదా ఊరికొక ఆఫీసును రవాణాచేయాలి.

ఇవన్నీ ఇంత గొడవగా ఉన్నసందర్భంలో ప్రతికుగ్రామంవారూ రాజధానిని మావూళ్లో వుంచమని తీర్మానాలను ప్యాసుచేసి పత్రికలలో ప్రకటిస్తున్నారు, వెనుకా ముందూ చూడకుండా ఆహ్వానాలను అందచేస్తున్నారు. ఇది ఇట్లా ఉండగా రాయలసీమవారికి ఏమి కావాలో ఇంతవరకూ తేల్చి చెప్పలేదు. శ్రీబాగ్ ఒడంబడికప్రకారం రాజధానిలో హైకోర్టో అక్కడికి మంజూరుచేయాలి. ఏమి కావాలో కోరుకోమన్నప్పుడు దానాలకార్యాలయం మాకు అక్కరలేదు పరిపాలనాకార్యాలయం ఇవ్వమని బుద్ధిమంతులైనవాళ్లు అడిగి తీరుతారు. అప్పుడు సర్కారువాళ్లు ఏమంటారో మాచితీరాలి. వసతి దొరికేదాకా మద్రాసులో మాత్రం మనతమిళసోదరులు ఉండనివ్వరు.

ఈలాంటి పరిస్థితులలో రాష్ట్రం వస్తున్నదని గంతులు వేయమంటే ఎవరికి ఉత్సాహం ఉంటుంది? చిందులుతొక్కటానికి ఎవరికి సరదా కలుగుతుంది? జై జై అనటానికి ఎవరికి పీకపలుకుతుంది? వీరంగం వేయటానికి ఎవరికి ఆవేశం వస్తుంది? ఆంధ్రులకు ఇప్పటికి అరణ్యవాసం పూర్తిఅయింది. ఇంకా కొంతకాలం అజ్ఞాతవాసంచేయవలసిఉన్నది. చివరకు యుద్ధం లేకుండా పోతే కృతార్థులమే

చంద్రగ్రహణం

(18 వ-పేజీ తరువాయి)

"అది నాయిష్టం!"అని గర్వంగా అంది ఇల.

అంటుండగానే దూరంనుంచి శంఖారావాలు వినిపించినయ్. ఆశ్చర్యంతో సేనాని కిటికీలోంచి చూశాడు. చెట్ల గుబుర్లచాటునుంచి ఇంటికి మరలివస్తున్న ఆగ్నేయుల కొండాలు గాలిలో ఎగురుతూ కనిపించినయ్. ప్రద్యుమ్నసేనాని రెండుచేతులతోనూ తల నొక్కుకుంటూ గట్టిగా నిట్టూర్చి "మఘవమహారాజు తిరిగి వస్తున్నాడు. ఇక నా బాధ తీరింది" అన్నాడు. గబగబా వెళ్లిపోబోయాడు. వనకనించి సౌమ్యకంఠస్వరంతో "అయితే నా బాధా తీరిందన్నమాటే! నా విముక్తికను చూపుమేరలోకి వచ్చింది" అని ఇల అనటం వినిపించి వెనక్కి తిరిగాడు. ఇందాకటిలాగే జడ సవరించుకుంటోంది. పెదిమలమీదమాత్రం బాధతో నిండిన చిరునవ్వు కనిపిస్తోంది. దగ్గరికి వెళ్లి "ఇలా! నామాట విను. అనవసరంగా సాహసం చెయ్యబోకు. మఘవుడుమంచివాడు. పెళ్లిచేసుకున్నాక ఆసంగతి నీకే తెలుస్తుంది తొందరపడి సాహసించవద్దని బతిమాలుకుంటున్నాను" అన్నాడు సేనాని

'నేను తొందరపడి ఏపనీ చెయ్యను. నేను అనాగరికురాలిని కాను. కోదండరాజుకూతుర్ని. బలాత్కరించి మఘవుడు పెళ్లిచేసుకోదలిస్తే మటుకు నా ప్రాణం వుండగా ఒప్పుకోను. నా శవాన్ని పెళ్లాడవలసిందే" అంది.

ఇంతలో మఘవుడు వచ్చి "నేను వాళ్ళపొగరు సాంతం అణచలేకపోయాను. పౌరుషం వస్తే ప్రచండంగా పోట్లాడుతారు. చివరికి వాళ్లతో సంధి చేసుకుని వచ్చాను" అన్నాడు.

"సంధిషరతు లేమిటి రాజా?" అని ప్రద్యుమ్న డిగాడు మఘవుడు పగలబడి నవ్వాడు "భలే షరతులే. ఈ కోదండులు వింత మనుషులు. వాళ్లజాతిలో తండ్రిఆస్తి కూతురికే చెందుతుందిట. ఈ వింత ఎప్పుడైనా విన్నావా?"

"వినలేదు కాని సంధిషరతు లేమిటీ?"

"ఏ ముందీ? ఒక్కటే షరతు. వాళ్ల రాజకుమారిని ఎత్తుకునిరావటంవల్ల వాళ్ల ప్రతిష్ఠకి భంగం కలిగిందిట. ఆ ప్రతిష్ఠని నిలబెట్టాలంటే ఒకటే దారి వుంది. నే నామెని పెళ్లాడి తీరాలిట! కోదండరాజురాజ్యంకూడా నాకే వస్తుంది భలే షరతుకాదూ?" అని మఘవుడు పకపకా నవ్వాడు.

ఇది విని సేనాని తల వంచుకుని ఆలోచనలో మునిగి "అవును! చాలా మంచి షరతు" అన్నాడు.

"కనక ఆలస్యం పనికిరాదు. పెళ్లి వెంటనే జరిగిపోవాలి. ఆ పిల్ల కులాసాగా వుందా?"

"ఆహా"

"మన భాష నేర్చుకుందా?"

"పూర్తిగా"

"అయితే ముహూర్తం రేపే"

కొంచెంసేపు మౌనంగా వుండి "ఆ అమ్మాయికి ఇష్టమో కాదో కనుక్కో వద్దూ?" అన్నాడు ప్రద్యుమ్నసేనాని.

"అదేమీ అవసరం లేదు. ఇది రాజకీయ విషయం అంగుళంకూడా జెసకటానికి వీల్లేదు. సంధిషరతులు తూచాతప్పకుండా నెరవేర్చాలిసిందే!" అన్నాడు మఘవుడు.

ఆరాత్రి ప్రద్యుమ్నసేనాని ఇలగదిలోకి పిల్లిలాగా వెళ్లాడు.

కిటికీలోంచి వెన్నెల గదినిండా పడుతోంది. ఆ వెన్నెట్లో నేలమీద ఇల గాఢనిద్రపోతున్నది. గదిలో దీపం లేదు. మెల్లిగా దగ్గరకి వెళ్లాడు. పక్కనే కూచున్నాడు. ఊపిరి బిగబట్టుకుని ముఖంలోకి ముఖం పెట్టి చూశాడు. ఇల నిద్రపోతున్నా నయనాంచలాలలో బాష్పబిందువులు సంచలిస్తున్నయ్. కంపిస్తున్న కంఠంతో ఇల "ప్రద్యుమ్నా! ప్రద్యుమ్నా! నేను చనిపోవలుచుకోలేదు నీకు అర్థంకావటంలేదా? ఏం మనిషివి నువ్వు? మూర్ఖుడివి!" అంటూ నిద్రలో కలవరిస్తోంది. "నన్ను రక్షించు, నన్ను రక్షించు" అని పలవరిస్తోంది.

ఇలమెళ్లో విషపుపూసలదండ నల్లగా మెరుస్తోంది అది తెంపివేద్దామని వచ్చిన ప్రద్యుమ్నసేనాని చప్పుడు చెయ్యకుండా దొంగలాగా తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు.

మర్నాడు సూర్యాస్తమయం అయింది. తూర్పున పూర్ణిమనాటి నిండుబింబం ఉదయించింది. ఎప్పుడు రాత్రి వస్తుందా అని తహతహలాడుతున్న మఘవుడు "ప్రద్యుమ్నా ఏర్పాట్లన్నీ జరిగినయ్యా?" అని అడిగాడు, అన్ని సన్నాహాలూ సిద్ధమైనయ్. హోమంకూడా వెలుగుతోంది వధూవరుల ఆసనాలుకూడాఅమర్చారు. ప్రద్యుమ్నుడు చేతులు కట్టుకుని హోమగుండంకేసి చూస్తూ నిలబడ్డాడు. తెలియకుండానే లోపల్నుంచి దీర్ఘనిశ్వాసం వెలువడింది. మఘవుడు వచ్చి ప్రద్యుమ్నుడి భుజంమీద చెయ్యి వేసి తట్టేసరకి సేనాని ఉలిక్కిపడి చూపు నిప్పుమీదినుంచి మరలించి తల పైకెత్తాడు. ఎదురుగా చెట్లగుబురుల చీకట్లని చీల్చుకుంటూ అపూర్వశోభతో చంద్రుడు పైకి వస్తున్నాడు. సేనాని చంద్రుడికేసి రెప్పవాల్చకుండా చూస్తున్నాడు "సేనానీ! ఆలస్యం అవుతున్నది. ముహూర్తం దగ్గరికి వచ్చింది. వెళ్లి పెళ్ళికూతురుని తీసుకురా" అని మఘవుడు ఆజ్ఞాపించాడు.

ప్రద్యుమ్నుడు మెల్లిగా మఘవుడివైపుకితిరిగి గంభీరస్వరంతో "మఘవసేనానీ!"అనిపిలిచాడు.

విని మఘవుడు బిత్తరపోయాడు. రాజా అనే పిలిపించుకోటం అలవాటైపోవటంవల్ల అర్థం కాలేదు. కాని ప్రద్యుమ్నుడు చూస్తున్న వైపుకే తన చూపు సారించాడు. ఆకాశం నిర్మలంగా వుంది. ఏదో నల్లటి నీడ చంద్రబింబాన్ని క్షణక్షణమూ కబళించివేస్తోంది.

ప్రద్యుమ్నుడు "మఘవసేనానీ! నేను వెళ్ళి పెళ్ళికూతురుని తీసుకొస్తాను. సంధిషరతు నేను నెరవేరుస్తాను. ఇంతలో మన ఒప్పందంసంగతి ప్రజలకి విశదంగా చెప్పు" అని వెళ్ళిపోయాడు.

కొంచెంసేపు మఘవుడు రాతిబొమ్మలాగా నిలబడిపోయాడు. తరవాత దిక్కులు దద్దరిల్లేట్లు నవ్వాడు. చివరికి తనని తాను సంబాళించుకొని "ప్రద్యుమ్న మహారాజా! తమచిత్తం ప్రకారమే కానివ్వండి" అన్నాడు.

ఇల కిటికీదగ్గర కూచునివుంది. ప్రద్యుమ్నుడు రాగానే చివాలున లేచి నిలబడి "నన్ను తీసుకుపోవటానికి వచ్చావా?" అని అడిగింది.

"అవును రాణీ! మేం సంధి చేసుకున్న ప్రకారం ఆర్యరాజు నిన్ను పెళ్లాడితీరాల్సిందే తప్పదు మరి"

"ఇంతేనా? ఇంకేమైనా చెప్పేది వుందా?"

"ఇంకేముంది? పరిస్థితుల్లో మార్పు వచ్చింది. ఇప్పుడు నేను ఆర్యరాజుని, మఘవుడు నా సేనాని. అంతే!"

ఇల విస్మయంతో శిలలాగా మారిపోయింది. కొంతసేపటికి తెప్పరిల్లుకొని "నిజంగానా? నీ మాట నిజమేనా?" అని విస్తుపోతూ అడిగింది.

రాజఠీవితో ప్రద్యుమ్నుడు "అవును నిజమే. ఇప్పుడు నన్నే నువ్వు పెళ్లాడాలి. నా రాణివి అవుతావో, పూస మింగి ప్రాణంతీసుకుంటావో ఇప్పుడు వెంటనే తేల్చుకో" అన్నాడు.

కిలకరింతగా వెలువడిన దుఃఖం ఇప్పుడు ఒక్కసారిగా కట్టతెగిన ప్రవాహంలాగా ఇల కాటుకకళ్లవెంట పొంగి వస్తోంది. కిటికీదగ్గర నిలబడి ప్రద్యుమ్నుడు "గ్రహణం పట్టు విడిచేదాకా నీకు వ్యవధి ఇస్తున్నాను. ఆలోచించుకో ఏదో ఒకటి త్వరగా నిశ్చయించుకో" అని గంభీరంగా అన్నాడు.

జడివానలో మెరుపు తళుక్కుమన్నట్లుగా ఇల ఒక్క నవ్వు నవ్వి "ఛీ, మూర్ఖుడా!" అని మౌనంగా నిలబడింది. ఈ మౌనం అర్ధాంగీకారం అని ఎవరంటారు? ఇది సంపూర్ణాంగీకారం కాదని ఎవరనగలరు?